Colocviu Strategic

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 1 (XXXII)
Ianuarie 2005

PROTECȚIA PERSONALULUI ŞI OBIECTIVELOR MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE ÎMPOTRIVA ACȚIUNILOR TERORISTE

Gl. fl. aer. drd. Ion-Aurel STANCIU

C O N C L U Z I I

- Actele teroriste sunt acte criminale şi, în consecință măsurile, adoptate pentru autoprotecția împotriva acestora sunt similare celor adoptate în scopul autoprotecției împotriva crimelor.
- Fiecare angajat al Ministerului Apărării, nu doar persoanele de rang înalt, poate constitui o țintă potențială pentru terorişti.
- Obiectivul principal al măsurilor de protecție a personalului şi obiectivelor MApN îl constituie orientarea generală a personalului Ministerului şi membrilor familiilor acestora pe linia prevenirii, descurajării sau evitării actelor teroriste, precum şi însuşirea unor instrucțiuni de bază, aplicabile în cazul în care personalul menționat devine victimă a unui atac terorist.
- Personalul Ministerului Apărării Naționale poate reduce probabilitatea unor atacuri teroriste prin aplicarea unor măsuri cu caracter general de prevenire şi descurajare, prezentate în propunerea de *Ghid pentru aplicarea măsurilor preventive de protecție individuală a personalului Ministerului Apărării Naționale împotriva acțiunilor teroriste*.

1. Măsuri preventive de protecție individuală a personalului Ministerului Apărării Naționale împotriva acțiunilor teroriste

Definit sintetic, ***terorismul*** reprezintă un *fenomen* istoric de mare complexitate şi intensitate, cu caracter de continuitate şi determinare pluridimensionată, având trăsăturile actualităţii şi tendinţe de expansiune liniară în direcţiile internaţionalizării, instituţionalizării şi creşterii cantitative şi calitative. Datorită limitelor în stabilirea standardelor internaţionale privind paradigma interpretativă, socială şi politică, a fenomenului, termenul este asociat următoarelor ***caracteristici definitorii***:

- este un *act cu motivaţie în special politică sau religioasă*;
- cuprinde *utilizarea violenţei şi/sau ameninţarea cu violenţa*;
- este *destinat să influenţeze un public-ţintă* situat dincolo de victima imediată sau potenţială.

Sunt considerate ***acţiuni cu caracter terorist*** acţiunile neconvenţionale concepute, planificate, organizate şi executate cu violenţă de către indivizi sau grupări/organizaţii conspirative, neangajaţi/neangajate militar/paramilitar, îndreptate împotriva unor personalităţi, obiective militare ori simboluri naţionale, în scopul răzbunării, obţinerii unor avantaje sau denigrării, lezării şi intimidării instituţiilor Armatei pentru obţinerea acordului şi sprijinului statului român faţă de poziţia şi revendicările promovate.

Ca principale posibile ***forme de manifestare***, acţiunile cu caracter terorist îndreptate împotriva personalului şi obiectivelor militare cuprind:

➢ *răpirea personalităţilor* cu rang de demnitar în Ministerul Apărării Naţionale;

➢ *luarea de ostatici* în obiectivele militare;

➢ *atacarea* şi/sau *ocuparea* obiectivelor militare;

➢ *pirateria* îndreptată împotriva mijloacelor de transport terestre, aeriene şi navale aparţinând Ministerului Apărării Naţionale ori cu care se deplasează demnitari sau personal militar;

➢ *utilizarea armelor nucleare, bacteriologice şi chimice* împotriva personalului şi unităţilor Armatei;

➢ *acţiunile cu caracter de diversiune şi sabotajele* îndreptate împotriva obiectivelor militare;

➢ *orice alt tip de acţiune, nestandardizată*, care se încadrează în limitele definiţiei enunţate anterior.

Acţiunile îndreptate împotriva personalului şi obiectivelor militare ale Ministerului Apărării Naţionale sunt considerate, potrivit legii, tratatelor şi convenţiilor încheiate, precum şi practicii internaţionale, ***ameninţări la adresa siguranţei naţionale a României.***

Având în vedere faptul că antiterorismul şi contraterorismul reprezintă cele mai importante modalităţi de luptă împotriva terorismului**,** considerăm că *prima dintre ele***,** care în esenţă vizează schimbul de informaţii, avertizarea asupra pericolelor, asistenţă aeriană şi protecţie maritimă, asistenţă pentru retragerea cetăţenilor sau forţelor în care riscul terorist este în creştere, trebuie să constituie o preocupare permanentă în studiul acestui fenomen.

Astfel, am determinat unele situaţii posibile în care anumite persoane se pot găsi şi am identificat o serie de măsuri şi atitudini ale acestora, ce trebuie luate la apariţia pericolului terorist.

2. Ghid pentru aplicarea măsurilor preventive de protecţie individuală a personalului Ministerului Apărării Naţionale împotriva acţiunilor teroriste

În continuare, vom prezenta, sub forma unui ghid, contribuţia noastră la punerea în practică a măsurilor preventive de protecţie individuală a personalului Ministerului Apărării Naţionale împotriva acţiunilor teroriste.

a. Măsuri cu caracter permanent

- personalul de serviciu să nu divulge informaţii despre şefi, personal etc., fără verificarea solicitantului prin legături publice şi fără acordul celor despre care se cer astfel de informaţii;

- abordarea, în cadrul familiei, a unor măsuri de urmat în cazul unei ameninţări la adresa securităţii acesteia;

- informarea autorităților competente despre anumite persoane sau activități suspecte;
- evitarea disputelor sau confruntărilor în public;
- nedivulgarea către persoane necunoscute a adresei personale, numărului de telefon sau a oricăror informații privind familia;
- deținerea, în permanență, a unui minim de medicamente şi a datelor privind grupa sanguină sau eventualele probleme medicale deosebite;
- adoptarea unui comportament rezervat, fără a etala sume mari de bani;
- stabilirea unui sistem personalizat de semnalizare/anunțare a familiei sau cunoscuților, în cazul apariției unui pericol;
- elaborarea unor variante de acțiune pentru eventualitatea în care unul dintre membrii de familie este luat ostatic.

b. La domiciliu

- instalarea unor uşi, ferestre şi a unor dispozitive de închidere şi siguranță (yale, broaşte) solide şi sigure, care să nu permită accesul prin efracție;
- înlocuirea urgentă a dispozitivelor de închidere a locuinței în eventualitatea pierderii sau sustragerii cheilor acestora;
- iluminatul corespunzător al perimetrului exterior al locuinței;
- crearea aparenței că în locuință se află permanent cineva, prin instalarea unor dispozitive de control a luminilor sau de pornire/oprire automată a receptoarelor radio/tv.;
- instalarea unor vizoare la uşi;
- evitarea lăsării copiilor mici singuri în locuință sau a cheilor locuinței asupra lor;
- pregătirea copiilor privind modul de anunțare a poliției şi a furnizării datelor cerute pentru identificare şi localizare;
- utilizarea draperiilor opace pe timpul nopții;
- neacceptarea unor pachete provenite de la surse sau persoane necunoscute;
- evitarea comunicării prin telefon a numelui, gradului şi funcției, precum şi menționarea acestor date la vedere;
- instalarea unor dispozitive de detecție automată a fumului, focului şi alarmare în caz de incendiu;
- neacceptarea pătrunderii persoanelor străine în locuință fără identificarea prealabilă a acestora;
- evitarea expunerii îndelungate la balcoane sau ferestre;

- reducerea probabilității ca obiecte sau înscrisuri aruncate la pubele menajere să devină o sursă de informații pentru cei care pregătesc o acțiune teroristă.

c. Pe timpul călătoriei cu un autovehicul

c.1 Reguli generale

- pregătiți-vă maşina şi verificați-o pentru a vă asigura că este în perfectă stare de funcționare;
- studiați toate traseele existente;
- schimbați-vă frecvent traseul;
- reperați toate locurile care vă pot servi drept refugiu;
- când sunteți în interiorul maşinii, orientați în aşa fel oglinzile retrovizoare încât să aveți o cât mai bună vizibilitate;
- nu încredințați niciodată cheile maşinii dumneavoastră unor persoane necunoscute;
- faceți în aşa fel încât să conduceți în acele momente ale zilei când circulația este cel mai puțin aglomerată;
- feriți-vă de tot ceea ce v-ar putea obliga să vă opriți într-un loc neobişnuit;
- continuați-vă cât mai repede posibil drumul, ocoliți rapid obstacolul apărut;
- nu vă opriți mereu în acelaşi loc pe traseul dumneavoastră;
- informați-vă familia sau colegii despre ora la care veți sosi;
- conduceți numai pe drumurile şi pe străzile principale;
- verificați dacă sunteți urmărit;
- învățați să recunoaşteți maşinile care se află în cartierul (zona) unde locuiți;
- semnalați imediat orice acțiune de supraveghere pe care considerați că ați descoperit-o.

c.2 Poziția autovehiculului la lumina roşie a semaforului

Autovehiculul trebuie astfel oprit încât portiera şi fereastra acestuia să nu se alinieze cu cele ale autovehiculului de pe banda alăturată. Trebuie încercată oprirea maşinii la jumătatea distanței între două autovehicule.

Acest principiu se aplică şi atunci când conduceți cu viteză redusă în trafic foarte dens sau

în orice altă situație în cursul căreia autovehiculul rulează cu viteză mica sau este oprit.

c.3. Procedura de verificare a autovehiculelor

În cazul în care autovehiculul este lăsat nesupravegheat o perioadă mai mare de timp şi există indicii sau amenințări, se recomandă:

- ***Pe perimetrul înconjurător***

Înainte de a atinge autovehiculul, trebuie să se procedeze la observarea zonei înconjurătoare, cu excepția, pentru moment, a spațiului situat sub maşină. Trebuie să se verifice dacă în zona imediată există:

- bucăți de hârtie adezivă, sfoară etc.;
- urme de paşi pe sol, urme de cric pe lângă maşină sau alte elemente suspecte.

- ***La exterior***

- se verifică dacă portierele, ferestrele, portbagajul sau capota au fost forțate, dacă a fost zgâriată vopseaua la încuietori sau la rezervorul de benzină;
- se observă, cu atenție, dacă maşina a fost atinsă recent, după amprentele digitale de pe portbagaj, de pe capotă sau de pe capacele roților.

- ***Suprafața de sub autovehicul***

Dacă maşina a fost adăpostită, este posibil ca un dispozitiv exploziv (bombă) să fie plasat, cel mai adesea, sub autovehicul. De aceea, este indicat să observați dacă:

- există urme de paşi;
- se observă pe jos obiecte (pietre, iarbă etc.) care pot proveni de sub autovehicul;
- se observă atârnând fire, cabluri de grosimi diferite.

Este indicat:

- să vă uitați sub autovehicul şi pe lângă roți;
- să scoateți capacele roților şi să le verificați, să verificați piulițele care fixează roțile;
- să verificați dacă toba de eşapament a fost atinsă şi dacă s-a introdus în aceasta vreun obiect;
- să verificați dacă buşonul rezervorului de benzină a fost forțat;
- să vă uitați în interiorul tubului care alimentează rezervorul de benzină, pentru a vă asigura că nu s-a introdus nimic în acesta;
- să controlați spațiul de sub barele de protecție, spațiul de deasupra roților, spațiul de deasupra trenului de rulare, spațiul de sub motor şi de sub rezervorul de benzină.

- ***Accesul în autovehicul***

- intrați în maşină pe uşa din față dreapta;
- verificați cu grijă interiorul, într-o succesiune logică începând, de exemplu, cu podeaua;
- ridicați covoraşul/mocheta pentru a vă asigura că în locul respectiv nu a fost plasat un detonator care funcționează la apăsare;
- priviți sub banchetele din față, apoi ridicați şi verificați banchetele din spate;
- verificați dacă panourile portierelor sunt intacte;
- verificați dacă sub tabloul de bord atârnă vreun fir metalic sau de sfoară;
- verificați scrumierele, aprinzătorul de țigări, difuzorul din spate şi luminile;
- asigurați-vă că nu sunt fire agățate de pedale;
- inspectați interiorul portierei din stînga înainte de a deschide;
- autovehiculele au, în general, dispuse capcane în față stânga sau în spate dreapta.

- **Deschiderea capotei**

Indiferent dacă se deschide din exterior sau din interior, la ridicarea capotei:

- asigurați-vă că nu a fost agățat nimic de ambreiaj, frână, accelerator, mecanismul direcției;
- observați dacă a fost deplasat filtrul de aer;
- verificați dacă există fire electrice deosebite, noi, prea curate sau într-un loc neobişnuit;
- verificați dacă există pachete care ar putea conține un mecanism exploziv sau incendiar;
- dacă găsiți ceva suspect, alertați imediat autoritățile competente.

Nu trebuie să încercați să tăiați, să trageți sau să ridicați ceea ce găsiți, indiferent de ce ar fi.

- **La deschiderea portbagajului**

Aveți în vedere următoarele elemente:

- verificați portbagajul golindu-l;
- observați dacă sunt agățate fire la lanternele sau semnalizatoarele din spate;
- verificați spatele autovehiculului şi spațiul de sub roata de rezervă;
- controlați lada cu scule;
- verificați spațiul dinapoia banchetei din spate;
- verificați rezervorul de benzină (dacă acesta este vizibil).

După ce ați stabilit că nu a fost plasat nici un dispozitiv exploziv sub autovehicul sau în interiorul acestuia, puteți demara, numai după ce v-ați asigurat că toate comenzile de la tabloul de bord

funcţionează corect: farurile, radioul, claxonul, încălzirea, climatizatorul, ştergătoarele şi semnalizatoarele.

d. În hoteluri (cămine de garnizoană, case de vacanţă, case de odihnă)

- informaţi-vă în legătură cu modul de anunţare a personalului de pază a obiectivului în care vă aflaţi;
- păstraţi, în permanenţă, cheile camerei asupra dumneavoastră şi nu comunicaţi persoanelor necunoscute numărul acesteia;
- observaţi persoanele sau activităţile suspecte din zona obiectivului în care vă aflaţi;
- nu permiteţi accesul persoanelor necunoscute în camera dumneavoastră;
- informaţi-vă despre dispunerea ieşirilor de urgenţă, şi a locului de dispunere a dispozitivelor de stingere a incendiilor;
- păstraţi în ordine obiectele din cameră, precum şi efectele personale, pentru a putea observa rapid eventualele modificări ale acestora sau prezenţa unor obiecte străine.

e. În situaţia deplasării şi desfăşurării unor activităţi (misiuni) în străinătate

- în măsura posibilităţilor, pentru deplasare, utilizaţi aeronave militare;
- calculaţi-vă sosirea la aeroport, pentru îmbarcare, în aşa fel încât să reduceţi cât mai mult timpul de aşteptare; observaţi cu atenţie eventualele activităţi suspecte în zona de aşteptare;
- nu menţionaţi gradul, funcţia militară sau adresa pe documentele de călătorie, rezervările pentru hotel sau bagaje;
- în avion, alegeţi un loc situat lângă fereastră şi în secţiunea de mijloc a acestuia, întrucât acesta oferă o protecţie sporită şi este mai puţin accesibil decât cele apropiate de interval;
- nu abordaţi aspecte privind gradul, funcţia şi ţara din care proveniţi în discuţiile cu ceilalţi pasageri;
- în măsura posibilităţilor, utilizaţi un paşaport turistic atunci când vă deplasaţi în zone ce prezintă un risc ridicat şi păstraţi în bagaje paşaportul de serviciu, documentele personale de identificare, ordinul de serviciu şi alte documente oficiale;
- nu purtaţi asupra dumneavoastră documente clasificate sau documente care să vă ateste naţionalitatea şi ocupaţia, dacă nu vă sunt absolut necesare în îndeplinirea misiunii;
- călătoriţi, pe cât posibil, în ţinută civilă, cu aspect cât mai decent şi neutru;
- la plecarea de pe aeroportul de destinaţie, este de preferat să utilizaţi mijloacele de transport în comun, şi nu taxiul, pentru deplasarea către destinaţia finală;
- în cazul în care utilizaţi taxiul, nu purtaţi discuţii cu şoferul acestuia din care să reiasă numele, gradul, funcţia militară sau misiunea dumneavoastră, şi nu îi comunicaţi acestuia, cu exactitate, locul în care vă veţi desfăşura activitatea sau în care veţi locui;
- pe timpul îndeplinirii misiunii sau al staţionării în zona respectivă, evitaţi, în măsura posibilităţilor, să purtaţi articole de îmbrăcăminte sau accesorii cu specific militar;
- informaţi-vă din timp în legătură cu amplasamentul structurilor de poliţie ale ţării-gazdă sau ambasadei (consulatului) României;
- dacă observaţi că sunteţi urmărit, deplasaţi-vă urgent la cea mai apropiată staţie de poliţie sau într-o altă zonă sigură.

Măsuri în cazul luării ca ostatic

- în cazul în care decideţi să nu opuneţi rezistenţă şi să cooperaţi, înştiinţaţi despre aceasta, în special în faza capturării (răpirii) dumneavoastră, pe cei care vă ţin ostatic;
- încercaţi să vă păstraţi calmul şi să vă reveniţi, cât mai rapid posibil, după capturare (răpire);
- reţineţi cât mai multe detalii referitoare la direcţia şi durata deplasării, zgomote şi alte date care pot ajuta la identificarea locaţiei în care vă aflaţi, precum şi numele, caracteristicile fizice, accentul şi particularităţile celor care vă reţin ca ostatic;
- nu vă agravaţi inutil situaţia printr-un comportament agresiv faţă de terorişti; dacă este posibil, stabiliţi relaţii pozitive, dar fiţi precaut faţă de un comportament exagerat de prietenos al acestora, care ar putea disimula intenţia de a obţine informaţii de la dumneavoastră;
- nu discutaţi şi nu divulgaţi datele şi informaţiile clasificate pe care le deţineţi şi evitaţi discuţiile pe teme politice sau ideologice; urmaţi instrucţiunile lor, dar încercaţi să vă păstraţi demnitatea;

- rămâneţi activ din punct de vedere mental, citiţi orice este posibil şi încercaţi să anticipaţi acţiunile întreprinse de terorişti în scopul izolării sau intimidării dumneavoastră;

- în cazul în care sunteţi interogat, adoptaţi o atitudine demnă, politicoasă şi calmă, formulaţi răspunsuri scurte, vorbiţi cât mai mult despre aspecte neesenţiale, dar fiţi precaut atunci când sunt abordate subiecte sensibile;

- vorbiţi în termeni pozitivi despre domeniul în care vă desfăşuraţi activitatea şi despre ţara dumneavoastră, dar evitaţi să contraziceţi opiniile teroriştilor;

- dacă sunteţi forţat să prezentaţi autorităţilor solicitările teroriştilor, în scris sau inregistrat, spuneţi numai ceea ce vi se cere să spuneţi, evitând scuzele, apelurile sau pledoariile în apărarea dumneavoastră.

În situaţia declanşării unei acţiuni de salvare a dumneavoastră:

- iniţial, până la identificare, forţele de intervenţie ar putea să vă considere unul dintre terorişti şi de aceea trebuie să vă întindeţi pe podea, să nu vă mişcaţi, fără instrucţiuni în acest sens din partea forţelor de intervenţie şi să cooperaţi chiar dacă sunteţi imobilizat şi încătuşat;

- îndepărtaţi-vă de orice obiect care ar putea fi privit ca o armă;

- pe cât posibil, păstraţi liniştea şi nu atrageţi atenţia teroriştilor asupra dumneavoastră;

- după eliberare, nu daţi declaraţii către mass-media înainte de a primi instrucţiuni de la autorităţile militare abilitate.

PROPUNERE

- Organizarea unui grup de lucru, la nivel de specialişti din MApN, MAI, SRI etc., cu scopul dezvoltării *Ghidului pentru aplicarea măsurilor preventive de protecţie individuală a personalului Ministerului Apărării Naţionale împotriva acţiunilor teroriste*.
- Prezentarea spre studiu şi analiză a *Ghidului pentru aplicarea măsurilor preventive de protecţie individuală a personalului Ministerului Apărării Naţionale împotriva acţiunilor teroriste* structurilor din cadrul MApN şi centralizarea observaţiilor acestora, pentru a fi studiate şi, eventual, introduse în documentul final, ce va urma procedura normală de validare şi implementare.

COLOCVIU STRATEGIC este o publicaţie a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiinţifică, conferinţelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalităţi de marcă din armată şi societate, din ţară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiinţifică din domeniul securităţii.

Publicaţie realizată cu sprijinul Editurii şi Tipografiei Universităţii Naţionale de Apărare
Tehnoredactare computerizată: Mirela ATANASIU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 272/05/315

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 410.52.20, Fax 410.03.64
e-mail: cssas@unap.ro
http://cssas.unap.ro